

Pasivní domy šetří veřejné rozpočty

Ačkoli je jich v České republice jen poskrovnu, v sousedních zemích zažívají v posledních letech nebyvalý boom. Jednotlivé kraje Rakouska a Německa je podporují ve svých rozvojových strategiích a programech, jejich obyvatelé si pochvalují komfortní a kvalitní bydlení, čerstvý vzduch a stabilní teplotu. Náklady na topení a ohřev dosahují pouze desetin toho, co vydá na tepelnou energii sousední běžný dům. O čem je řeč? Přece o pasivních domech.

Tepelná ztráta pasivního domu je tak nízká, že nepotřebujete běžný systém vytápění. Tepelné zisky od slunce, lidí a elektrických spotřebičů Vám pohodlně vytopí celý dům po většinu roku. Běžné domy z konce minulého století měly roční potřebu tepla na čtvereční metr vytápěné plochy většinou nad 200 kWh/m². U dnešních novostaveb je potřeba tepla v rozmezí 80–140, u nízkoenergetických domů méně než 50 a u pasivních domů pod 15 kWh/m².

Domy téměř bez topení

Síla konceptu pasivního domu tkví v optimalizaci základních stavebních prvků – jednoduchý tvar budovy, orientace dle světových stran, izolace stěn, kvalitní výplně otvorů, ventilační systém s rekuperací vzduchu. Jejich kombinací lze dosáhnout stavu, kdy klasický vytápěcí systém ani náročné „ekologické“ technologie nejsou nutné.

Zatímco v Německu již mají pasivní sídliště, veřejné i komerční administrativní stavby, v České republice najdeme zatím pár rodinných domů několika průkopníků, kteří se nebojí myslet na budoucnost. Rodinný dům v pasivním standardu však na rozdíl od domů občanské vybavenosti stojí téměř v každém kraji. Na jižní Moravě v Židlochovicích vyrostla celá „řadovka“ rodinných domů. Největší soubor více než desítky pasivních domů byl postaven v Libereckém kraji v Koberově. Jedinou veřejnou pasivní stavbou v České republice je vzdělávací Centrum Veronica v Hostětíně. Jihočeský kraj nyní chystá projekty na zateplení všech svých sedmi krajských nemocnic.

K větší informovanosti odborné i laické veřejnosti o pasivních domech v České republice bylo založeno Centrum pasivního domu, jehož databáze realizovaných projektů se připravuje pro publikaci na webových stránkách (www.pasivnidomy.cz). Příklady ze zahraničí, především veřejné a kancelářské budovy, školy, školky, nemocnice, bytové domy, lze shlédnout v bohatých databázích pasivních domů na stránkách organizací v sousedních zemích.

Poradenství zdarma

Povědomí o pasivních domech mezi odborníky i laiky je bohužel velmi malé. Zájem o tuto problematiku však u potenciálních investorů vyvolá tlak na nabídku developerů a stavebních firem, která je zatím velmi monotónní, protože orientace na nízkoenergetické stavění je pro dodavatele příliš náročná na kvalitu a znalosti.

Boj s větrnými mlýny často připomíná schvalování výstavby pasivních domů na stavebních úřadech. Na vině je bohužel nedostatečně informovaná veřejná správa, která je přitom významným zadavatelem zakázek na vybudování staveb občanské vybavenosti. Představitelé obcí, měst a krajů i pracovníci stavebních úřadů by v této oblasti měli získat co nejvíce znalostí a stát se podporovateli výstavby budov s minimální energetickou náročností.

Pro zlepšení přístupu odborníků i veřejnosti k informacím o pasivních domech vznikla Síť center pasivního domu, v osmi krajích bylo založeno deset poradenských míst pro veřejnost. „Nejčastější dotazy se týkají stavby nových rodinných domů, mnohem méně poradci řeší rekonstrukce domů či stavby veřejného zájmu. Někdy se člověk potřebuje pouze ujistit, že jeho plány na snížení energií jdou správným směrem, jindy je poradce tážán na podrobné technické detaily, výběr vhodných materiálů nebo je žádán o tip na architekta či stavební firmu, která se realizací pasivní domů zabývá,“ popisuje činnost projektová manažerka Kateřina Tydláčková. Kromě celé Moravy projekt pokrývá také Středočeský, Jihočeský a Liberecký kraj. Informace lidé získávají zdarma, protože projekt je financován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR. Více informací na www.sit.pasivnidomy.cz.

Klepání na veřejnou bránu

Ovlivňování legislativního prostředí v České republice je jednou z nejtěžších aktivit, přestože stavění veřejných budov v pasivním standardu může výrazně snížit náklady veřejných rozpočtů.

„V praxi se často stává, že při zadávání zakázek na výstavbu nebo rekonstrukci veřejných budov není dostatečně zohledňována budoucí spotřeba energií a z toho plynoucí náklady na provoz budovy. Tyto náklady pak po desítky let nadměrně zatěžují veřejné rozpočty. Investice do takzvané nízkoenergetické či pasivní výstavby, která sníží spotřebu energií několi-

kanásobně, přitom nemusí být výrazně vyšší – podle zahraničních i českých studií lze nízkooenergetického či pasivního standardu dosáhnout při navýšení investičních nákladů do 10%," říká Monika Kašparová z Centra pro obnovitelné zdroje a úspory energie EkoWATT.

K návratnosti investice přitom může dojít již po 20 letech, což je vzhledem k životnosti budovy, velmi příznivá doba. Současně s rostoucími cenami energií se návratnost může dále zkracovat.

„V některých spolkových zemích našich sousedů se výstavba veřejných budov v pasivním standardu stala závaznou normou, neboť budova, která spotřebovává na provoz pouze desetinu nákladů, než je u staveb běžné, sebou nese jasné ekonomické i ekologické výhody. Veřejná správa jako významný investor může fungovat také jako vzor, který budou chtít následovat další stavebníci," říká Jan Bárta, ředitel Centra.

Rozvoji pasivních domů by prospělo, kdyby se česká energetická politika zpřísnila a následovala evropské standardy. Postupně by se měla prosadit certifikace pasivních domů a jejich finanční podpora. Určitou podporou bude i Operační program Životní prostředí, který by měl poskytovat dotace těm, kteří se ke stavbě pasivního domu rozhodnou.

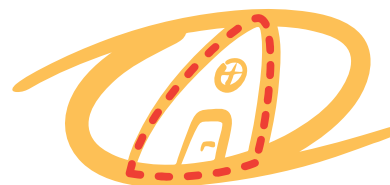
Ekonomická i ekologická výhodnost

Centrum pasivního domu pořádá konference, exkurze a také semináře, určené přímo pro veřejnou správu, především pro řídicí pracovníky obcí, měst a krajů, stejně jako pro zodpovědné pracovníky dotčených orgánů státní správy, např. na stavebních úřadech. Dále po celé České republice pokračuje putovní výstava o pasivních domech a v listopadu se uskuteční akce Den pasivních domů, kdy vybrané stavby otevřou dveře všem zájemcům.

Rostoucí poptávka po pasivních domech nutí k dotisku již vydaných publikací a do poraden v Síti center pasivního domu míří v tomto roce stovky návštěvníků se zájmem o problematiku pasivních domů. Zbývá jen přesvědčit vládní aparát, že úspora energií v budovách nešetří pouze životní prostředí a peněženku jednotlivce, ale je ekonomicky a ekologicky výhodná pro celou společnost.

Kateřina Tydlačková

projektová manažerka Síť center pasivního domu

Centrum pasivního domu
www.pasivnidomy.cz

Proč je pasivních domů tak málo?

- Celková informovanost – veřejnosti i u odborníků – je nízká
- Tato technologie je zde teprve v začátcích, a proto je velmi těžké najít zkušené domácí odborníky – od architektů a projektantů až po stavební firmy
- Základem výstavby pasivního domu je pečlivost, kvalita a preciznost, důraz je kladen na odstranění nejmenších netěsností. Tomu určitě nenahrává současný stavební boom, kdy poptávka po bydlení je natolik vysoká, že se staví velmi přehnatě a lidé koupí cokoli nehlédě na kvalitu. Stavební firmy se nemusí snažit a do složitějších technologií se jim nechce
- Existuje u nás málo praktických příkladů pasivních domů, jejichž majitelé by mohli referovat o jejich výhodách a nevýhodách
- Oproti zahraničí dosud neexistovaly žádné systémy finanční podpory tohoto typu stavění, které je svou nízkou spotřebou energie 10x šetrnější k životnímu prostředí než běžný dům. (Operační program Životní prostředí by měl nabídnout finanční zvýhodnění výstavby pasivních domů)
- Výběrová řízení na výstavbu veřejných staveb nezahrnují kritérium nákladovosti provozu budovy. Budova, jejíž pořizovací cena je nízká, ale provoz energeticky náročný, se tak může v budoucnu daňovým poplatníkům pěkně prodražit
- Neznalost technologií a principů pasivního domu je příčinou umělého zvyšování cen u firem, které si jejich stavbu teprve „zkouší“. To je příčinou vzniku jedné z pověr, že investice do stavby pasivního domu je o mnoho dražší než stavba běžného domu
- Dalšími mýty jsou názory, že pasivní dům musí být zakopán v zemi, že je zde zákaz otevírání oken, jejich provoz je technicky náročný nebo že větrací zařízení jsou příliš hlučná.

Síť center pasivního domu

Středočeský kraj:

1. Ekodům, Sedlice 65, 262 42 Rožmítal pod Třemšínem
2. ZO ČSOP Zvoneček, Březovská 382, 252 46, Vrané nad Vltavou

Liberecký kraj:

3. Atrea, s. r. o., V Aleji 20, 466 01 Jablonec nad Nisou

Olomoucký kraj:

4. Sigmareal, Šantova 4, 772 00 Olomouc

Moravskoslezský kraj:

5. Společenství Vita, Nádražní 29, 702 00 Ostrava

Zlínský kraj:

6. Centrum Veronica Hostětín, Hostětín 89, 671 71 Bojkovice

Jihomoravský kraj:

7. Centrum pasivního domu, Údolní 33, 602 00 Brno

Kraj Vysočina:

8. Ekoinfocentrum, Věžní 1, 586 01 Jihlava

Jihočeský kraj:

9. Energy Centre, Nám. Přemysla Otakara II. 87/25, 370 01 České Budějovice